

Reflektion som didaktiskt redskap i forskarutbildningen

I forskarutbildningen är reflektionen central för såväl lärande som utveckling av en kritisk och vetenskaplig hållning. Det är genom reflektion som den forskarstuderande kan nå en djupare förståelse för teoretiska perspektiv, begrepp och kunskaper samt forskningsspörsmål inom området; Människan i vården. Därför introduceras begreppet reflektion och dess betydelse för lärande och forskning tidigt i utbildningen.

Viktigt är att forskarstuderande tränas i att utveckla ett reflekterande förhållningssätt som kännetecknas av öppenhet för nya perspektiv och erfarenheter. Det handlar om att medvetandegöra sin egen förståelse för att kunna ompröva denna och med lyhördhet vara mottaglig för det nya, som kan vidga den egna förståelsehorisonten, vilket är målet i varje forskarutbildningskurs och under avhandlingsarbetets gång.

Reflektion skiljer sig från diskussion. En diskussion kännetecknas av utbyte av åsikter och uppfattningar, utan problematisering. I diskussionen saknas ofta öppenhet för att på ett medvetet sätt ompröva kunskap och erfarenheter. I vetenskapliga sammanhang krävs en medveten analys och problematisering av idéer och kunskaper, vilket inte diskussionen kan svara an på.

I forskarutbildningen sker reflektion såväl individuellt som i grupp. I *reflektionsgrupper*, som förekommer i samtliga kurser, tränas forskarstuderande i att reflektera och de tillägnar sig successivt ett reflekterande förhållningssätt, som de tillämpar i sitt lärande och i sin forskning.

Under utbildningen förekommer också ett stort antal *seminarier*, med syftet att nå djupare förståelse för teorier, vetenskapliga perspektiv, metodologier och övriga forskningsfrågor. Dessa seminarier kännetecknas också av reflektion för att deltagarna ska kunna vidga sin förståelsehorisont.

Samtliga examinationer under utbildningen kräver reflektion över givna frågeställningar, för att forskarstuderande ska kunna visa att de har tillägnat sig en djupare förståelse för de aktuella kunskaperna.

Hela avhandlingsarbetet är en reflektionsprocess, där de måste "stöta och blöta" olika frågor, synpunkter och aspekter som uppkommer. Här får de ett bra stöd av handledare.

Sammanfattningsvis är reflektion och ett reflekterande förhållningssätt förutsättningen för vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig kompetens.

Referenser

Ekebergh, M. (2007). Lifeworld-based reflection and learning: a contribution to the reflective practice in nursing and nursing education. *Reflective Practice* 8, 3, 331 – 343.

Ekebergh, M. (2009). Developing a Didactic Method that Emphasizes Lifeworld as a basis for learning. *Reflective Practice, Special Issue* 10(1), 51 – 63.

Hörberg, U., Carlsson, G., Holst, H., Andersson, N., Eskilsson, C. & Ekebergh, M. (2014). Lifeworld-led learning takes place in the encounter between caring science and the lifeworld. *Clinical Nursing Studies*, 2, (3). 107 – 115. Doi: 10.5430/cns.v2n3p107.